

**แนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์กร
บริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี¹
Guidelines to promote the use of good governance in
the administration of local government organizations
Administrative Organization: A case study of In Buri
Subdistrict**

Administrative Organization In Buri District, Sing Buri

ภาณุ พัฒนระวีงदान²

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษฎา พรหมเวศ³

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผกาวัต สุพรรณจิตวนา⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่า 1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี สามารถแบ่งออกเป็น 9 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านประสิทธิผล 2) ด้าน

ประสิทธิภาพ 3) ด้านการตอบสนอง 4) ด้านการรับผิดชอบ 5) ด้านความโปร่งใส 6) ด้านการมีส่วนร่วม 7) ด้านการกระจายอำนาจ 8) ด้านนิติธรรม 9) ด้านความเสมอภาค

2. ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ (1) ปัญหาและอุปสรรคด้านนิติธรรม ผู้บริหารยังขาดแรงจูงใจให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ปัญหาและอุปสรรคด้านคุณธรรม ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรียังขาดการส่งเสริมให้บุคลากรส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและประชาชนทั่วไป รวมถึงการดำเนินงานที่ยังขาดความเสมอภาคและเป็นธรรมต่อคนในองค์กร ทั้งด้านการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคลากรในหน่วยงานที่ยังไม่ครอบคลุมทั้งองค์กร ทำให้บุคลากรในองค์กรยังไม่ตระหนักและยังขาดความเข้าใจของการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและประชาชนทั่วไป

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, ประสิทธิภาพ, การตอบสนอง, การรับผิดชอบ, ความโปร่งใส, การมีส่วนร่วม, การกระจายอำนาจ, นิติธรรม, ความเสมอภาค

---

1 บทความเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลกอนแก้ว อำเภอลองเขื่อนจังหวัดฉะเชิงเทรา” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว

2 นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3 ประธานกรรมการการศึกษาอิสระ

4 อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ

(3) ปัญหาและอุปสรรคด้านประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วม ยังมีความอคติต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและไม่ใช้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน และทราบถึงการดำเนินงานต่างๆ แต่พบว่าประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมมากนักและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุอาจจะมาจากเรื่องการเมือง การแบ่งฝ่ายทางการเมืองก็เป็นสาเหตุหนึ่งในการมีส่วนร่วมในชุมชนในด้านต่างๆ จากการศึกษาดังกล่าว 3. แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี คือ 1) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีทุกคน ทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียม และเป็นธรรม มีการให้รางวัล มีการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในองค์กร เพื่อทุกคนทุกฝ่ายในหน่วยงานมีการปฏิบัติหน้าที่ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ตรงต่อเวลา และส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน จัดให้มีการฝึกอบรมในหน่วยงานเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้หน่วยงาน และบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีต้องสามารถตรวจสอบได้ ทุกขั้นตอน ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติงาน การจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ ต้องมีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อได้รับความไว้วางใจจากประชาชน และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ มุ่งให้ส่วนราชการสามารถนำบริการที่ดีมีคุณภาพไปสู่ประชาชนมีระบบการทำงานและเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลเท่าเทียมมาตรฐานสากล ให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชน ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับ

หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 กำหนดว่าหน่วยงานภาครัฐ นำธรรมาภิบาล (Good Governance) มาปรับบริหารงานภาครัฐ ซึ่งรัฐต้องมียุทธศาสตร์ชาติซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อบูรณาการร่วมกัน ทั้งได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ในส่วนของยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศและ รวมทั้งยุทธศาสตร์ที่ 6 ของการบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้ภาครัฐมีการบริหารที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งจากองค์กรอิสระและประชาชน เป็นการมีส่วนร่วมของสาธารณชนเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสร้าง ธรรมาภิบาลในระดับท้องถิ่นให้เกิดขึ้น

การบริหารจัดการภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลอย่างเป็นรูปธรรม มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ ตรวจสอบได้ และประชาชนมีส่วนร่วม เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล มีความคุ้มค่า และเกิดความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลก็เป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวทางปฏิบัติราชการในการบริหารงานพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กร ทั้งนี้ เพื่อทำให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐอันจะส่งเสริมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สังคมและประเทศชาติ

ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอมีหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียนจากประชาชน ซึ่งการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็มีส่วนสำคัญในการร้องทุกข์ ร้องเรียนจากประชาชน เพราะถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอคงมีการรับเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียนจากประชาชนลดลง โดยแต่ละเดือนนั้นจะมีเรื่องร้องเรียนจากประชาชนอยู่ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งผลการศึกษานำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรม จูงใจ สนับสนุน และควบคุมพฤติกรรม อันเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จได้ เพื่อหาแนวทางพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการศึกษาแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย เนื้อหา 2 ส่วน คือ หลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

3. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มศึกษาที่ใช้ คือ ผู้บริหารและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ผู้นำชุมชน และมีประชาชนในตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

4. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ระยะเวลาตั้งแต่เดือนกันยายน 2565 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2565

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มาพัฒนาการบริหารงานของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

3. เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการบริหาร

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, หน้า 6-7) ได้อธิบายแนวคิดการบริหารว่า เป็นเรื่องของกระบวนการดำเนินงานที่คณะบุคคลร่วมกันวางแผน การจัดองค์การ และการควบคุมอันเป็นการดำเนินงานของกิจกรรมการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ และจากความหมายของการบริหารมีลักษณะดังนี้

1. การบริหารงานมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปขององค์กรแต่ประเภท กรณีเป็นองค์กรภาครัฐ จะมีวัตถุประสงค์เพื่อบริการสาธารณะ (Public Affaire) ในด้านต่างๆ ถ้าเป็นองค์กรภาคเอกชน ก็มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาผลกำไร (Profit) จากการประกอบการขยายกิจการ (Growth) การดำรงอยู่ (Survival) ในระยะยาว และการรับผิดชอบต่อสังคม

2. การบริการงานต้องอาศัยปัจจัยบุคคลที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

3. การบริหารจะต้องใช้ทรัพยากรการบริหารอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน

4. การบริหารที่ดำเนินการจะเป็นกระบวนการประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

5. การบริหารต้องเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลที่ต้องมีวัตถุประสงค์ตรงกันและร่วมมือกันในการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

6. การบริหารที่อาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคลที่ต้องอาศัยการร่วมมือเพื่อกลุ่มเกิดความร่วมมือที่นำไปสู่พลังงานร่วมกันกันในภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์

2. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2556, หน้า 32 - 33) ได้ให้แนวคิดและความหมายว่า ประสิทธิผล ไม่น่าจะหมายถึง ผลสัมฤทธิ์ หรือความพึงพอใจในการทำงานเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ประสิทธิผล หมายถึง

การมีผลสัมฤทธิ์สูง และสามารถพัฒนาให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในองค์กร ซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน โดยเป็นการมองประสิทธิผลของทั้งระบบ

3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

เสรี กอวงษ์ (2551, หน้า 19) ประสิทธิภาพการบริการสาธารณะ นั้นเป็นความสามารถของการดำเนินการอย่างหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไป โดยดีที่สุด ความหมายของโดยดีที่สุด คือ ความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน ผู้รับบริการได้สูงสุด ถ้าจะพิจารณาความหมายของประสิทธิภาพ เพื่อจะใช้กับการจัดบริการของรัฐ คือ สามารถตอบสนองผู้รับบริการได้อย่างเพียงพอ เท่าเทียมกัน ต่อเนื่องกัน ทันต่อเวลา และก้าวหน้าทั้งในปริมาณ และคุณภาพ

4. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

ฉันทนา บรรพศิริโชค (2543) อธิบายว่า ถ้าหาก Good Governance สามารถแปลได้อย่างตรงไปตรงมาว่า "การปกครองที่ดี" แน่แน่นอนว่าคำนี้ต้องมีใช้คำศัพท์ใหม่สำหรับสังคมอย่างแน่นอน เมื่อนับตั้งแต่วงวิชาการไทยมีการกล่าวอ้างถึง Good Governance ที่เป็นคำไทยนั้น พบว่านักวิชาการไทยมีการเลือกใช้คำที่แตกต่างกันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความมุ่งหมายในการขยายคำว่า Good Governance ให้ครอบคลุมสังคมที่แตกต่างกันออกไป

5. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

สมพงษ์ เกษมสิน (2553) อธิบายว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ส่วนการปกครองประเทศหรือรัฐ ที่รับผิดชอบการดำเนินเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับประชาชนในท้องที่หรือในขอบเขตแห่งใดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะ และเป็นการสมควรที่จะมอบเรื่องดังกล่าวให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร โดยมีฐานะเป็นรองจากการบริหารของรัฐบาลในส่วนกลาง

6. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า อบต. คือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความสำคัญต่อท้องถิ่นอย่างมาก เนื่องจาก อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 พ.ศ.2552 ได้ยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้ มีองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 5,310 พื้นที่ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทสามัญ ประเภทสามัญ ระดับสูง ประเภทพิเศษ

ปัจจุบันนั้นแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่หรือธรรมาภิบาลได้มีบทบาทต่อหลายๆหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับรัฐบาลส่วนกลาง แต่การนำหลักการธรรมาภิบาล ดังที่ปรากฏในระเบียบมาประยุกต์ใช้กับรัฐบาลในระดับท้องถิ่น นับว่าเป็นหลักการที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศ และสังคม ซึ่งแนวคิดและหลักการการสร้างองค์การบริหารในส่วนท้องถิ่นให้มีหลักธรรมาภิบาล ก็เป็นที่ยอมรับและมีการศึกษากันอย่างแพร่หลายระดับสากล ซึ่งเป็นประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นประเด็นการพัฒนาชุมชน การพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ให้ไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่ โดยยึดถือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งจะทำให้การศึกษาค้นคว้าข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาค้นคว้า และการเก็บรวบรวมข้อมูล หนังสือ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสืบค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ทราบถึงคำตอบอย่างละเอียดครบถ้วนของปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้เลือก มีจำนวน 10 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้มีทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ในการทำงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Indepth Interview) เพื่อให้ทราบถึงคำตอบอย่างละเอียดครบถ้วนของแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี โดยกำหนดแบบสัมภาษณ์เพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า แบบ สัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรีโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรีดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษา ค้นคว้าและการเก็บรวบรวมข้อมูล หนังสือ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตลอดจนสืบค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่นซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2.

การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Indepth Interview) เพื่อให้ทราบถึงคำตอบอย่างละเอียดครบถ้วนของแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหา

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์กรการบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อมุ่งตอบคำถามแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์กรการบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีอะไรบ้าง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรการบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรการบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี 3) เพื่อศึกษา แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรการบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีขอบเขตการศึกษา ได้แก่ขอบเขตด้านพื้นที่ขององค์กรการบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรการบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัด

สิงห์บุรี ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วน คือ หลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีประเด็นการศึกษา ดังนี้

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

1. ด้านประสิทธิผล ผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีระบบงานที่เอื้อต่อการทำงาน โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชน และมีแนวทางการปฏิบัติงานที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย อีกทั้งมีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยการมุ่งผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งกำหนดระบบการติดตาม ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการทำงานเป็นขั้นตอนเพื่อความถูกต้องและยุติธรรม มีการจัดการความเสี่ยง มุ่งเน้นการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ มีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงแผน มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานและติดตามประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านประสิทธิภาพ ผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มุ่งเน้นในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ การดำเนินการนั้นต้องใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการลดขั้นตอนและเวลาในการปฏิบัติงาน ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบ รวมทั้งประเมินความคุ้มค่าก่อนและหลังการดำเนินงานกิจกรรมและ

โครงการ มีการวางแผนการกำหนดอัตรากำลังภายในหน่วยงานอย่างชัดเจน ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กร มีระบบบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคม ตามความเหมาะสมและงบประมาณในการปฏิบัติหน้าที่ และขับเคลื่อนภารกิจต่างๆ เพื่อช่วยลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพ

3. ด้านการตอบสนอง ผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการปฏิบัติราชการต้องสามารถปฏิบัติงานให้บริการตามพันธกิจได้อย่างมีคุณภาพ แผนปฏิบัติงานของหน่วยงานได้มาจากความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ คือผู้บริหารมีการวางแผนระดับของการบริหารงานขององค์กร โดยผู้บริหารระดับสูง เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมาย กลยุทธ์ขององค์กร แล้วประสานไปยังผู้บริหารระดับกลางระดับล่าง มีบุคลากรส่วนใหญ่เป็นประชาคมขององค์กรให้การสนับสนุน โดยต้องสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ สามารถตอบสนองต่อเรื่องที่ขัดแย้ง และมีการแก้ไขข้อร้องเรียนอย่างทันท่วงที โดยองค์กรได้จัดทำช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและได้วางแนวทางการบริหารจัดการข้อร้องเรียนอย่างเหมาะสม

4. ด้านการรับผิดชอบ ผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการกำหนดทิศทางและแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการทำความเข้าใจในเรื่องของแผน โดยมุ่งเน้นพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพในการปฏิบัติงานหรือการให้บริการเพื่อจัดการและบรรเทาปัญหา ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง และจัดให้มีกลไกและกระบวนการประเมินผลการบริหารและปฏิบัติราชการเพื่อนำผลที่ได้มาเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการและยังมีการจัดให้มีกระบวนการจัดการเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และเสริมสร้างให้บุคลากรตระหนัก และต้องรับผิดชอบต่อส่วนของการปฏิบัติหน้าที่ เป้าหมายที่กำหนด และความรับผิดชอบนั้นอยู่ในระดับที่มีผลต่อความคาดหวังที่เป็นสาธารณะ

5. ด้านความโปร่งใส ผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการคัดเลือกบุคคลองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของข้าราชการ พ.ศ.2540 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับประชาชน มีการวางแผนระบบบริหารการเงินและพัสดุที่รัดกุม ทุกกระบวนการการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีในกระบวนการพื้นฐานสามารถตรวจสอบได้ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีกระบวนการให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีได้ด้วยตนเอง และจากการติดต่อสอบถามทางโทรศัพท์ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารและการสอบถามโดยตรงกับเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี

6. ด้านการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีมีการได้ให้โอกาสประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่เสมอ การจัดประชาคมหมู่บ้าน การรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี บุคลากรในองค์กรมีส่วนช่วยในการตัดสินใจได้อย่างอิสระ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม มีความสมเหตุสมผลและชอบธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีใช้กระบวนการตัดสินใจจากการมีส่วนร่วม มีการปรึกษาหารือ คือได้รับฟังความคิดเห็นก่อนตัดสินใจ จัดเวทีคุยกันในกลุ่ม หากมีข้อขัดแย้งกันมากก็จำเป็นต้องใช้กระบวนการการมีส่วนร่วม คือการเข้าร่วมเจรจาหาข้อยุติ

7. ด้านการกระจายอำนาจ ผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี การปรับเปลี่ยนแผนงานจะกระทำได้เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีมีอิสระในการสนับสนุน และอุดหนุนเงินงบประมาณต่อหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อ

ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการ รวมทั้งพิจารณาถึงด้านการเงิน การคลัง ศักยภาพและประโยชน์ที่ประชาชนในเขตพื้นที่จะได้รับ มีการส่งเสริมให้มีการมอบอำนาจเพื่อกระจายอำนาจตัดสินใจและความรับผิดชอบที่เหมาะสม รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล อินทร์บุรีมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถมอบอำนาจให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ให้จัดทำเป็นคำสั่งหรือประกาศ

8. ด้านนิติธรรม ผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เป็นไปตามกฎระเบียบตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และยังมีการกำหนดภาระหน้าที่ หรือขั้นตอนการดำเนินงาน โดยการยึดและอ้างอิงหนังสือสั่งการ ระเบียบข้อบังคับอย่างชัดเจน การออกกฎระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นที่ยอมรับและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย บุคลากรในองค์กร พร้อมใจกันปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินงาน เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นมีความเสมอภาคแก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งให้ความเสมอภาคแก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ

9. ด้านความเสมอภาค ผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีสิ่งที่แบ่งแยกด้านชายหรือหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา อื่นๆ และบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยก เพศ ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ รวมทั้งคำนึงถึงโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง และเป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น ยังจัดบริการสาธารณะโดยอ้างอิงฐานข้อมูลต่างๆ ช่วยในการวิเคราะห์ เพื่อรองรับการจัดบริการสาธารณะอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน มีการใช้ระบบสัญญาจ้างกับ

บุคคลากรอย่างเป็นธรรมโดยการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร บุคคลากรสามารถอุทธรณ์ร้องทุกข์ได้

**ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบล
อินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี**

องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีพบปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (1) ปัญหาและอุปสรรคด้านนิติธรรม ผู้บริหารยังขาดแรงจูงใจให้บุคคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ปัญหาและอุปสรรคด้านคุณธรรม ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรียังขาดการส่งเสริมให้บุคคลากรส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและประชาชนทั่วไป รวมถึงการดำเนินงานที่ยังขาดความเสมอภาคและเป็นธรรมต่อคนในองค์กร ทั้งด้านการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคคลากรในหน่วยงานที่ยังไม่ครอบคลุมทั้งองค์กร ทำให้บุคคลากรในองค์กรยังไม่ตระหนักและยังขาดความเข้าใจของการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและประชาชนทั่วไป (3) ปัญหาและอุปสรรคด้านประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วม ยังมีความอคติต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและไม่ใช้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน และทราบถึงการดำเนินงานต่างๆ แต่พบว่าประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมมากนักและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุอาจจะมาจากเรื่องการเมือง การแบ่งฝ่ายทางการเมืองก็เป็นสาเหตุหนึ่งในการมีส่วนร่วมในชุมชนในด้านต่างๆ

**แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบล
อินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี**

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ด้วยการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก ผลการศึกษามีดังนี้ 1) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีทุกคน ทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียม และเป็นธรรม มีการให้รางวัล มีการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในองค์กร เพื่อทุกคน ทุกฝ่ายในหน่วยงานมีการปฏิบัติหน้าที่ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ตรงต่อเวลา และส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน จัดให้มีการฝึกอบรมในหน่วยงานเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้หน่วยงาน และบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีต้องสามารถตรวจสอบได้ ทุกขั้นตอน ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติงาน การจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ ต้องมีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อได้รับความไว้วางใจจากประชาชน และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

สรุปอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง แนวทางส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีผลการศึกษาว่าภาพรวมผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการนำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

**การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี
จังหวัดสิงห์บุรี**

1. ด้านประสิทธิผล พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี โดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการนำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในด้านประสิทธิผล มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่สอดคล้องกับพันธกิจและค่านิยมขององค์กรและมีการประกาศให้รัยรู้ร่วมกัน มีระบบงานที่เอื้อต่อการทำงานตามแผนยุทธศาสตร์ มีการใช้อำนาจบริหารจากระดับสูงสู่ระดับปฏิบัติ มีการบังคับบัญชาหลายชั้นตอนเป็นการประกันความถูกต้อง และมีการประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านประสิทธิภาพ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี โดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการนำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในด้านประสิทธิภาพ มีการบริหารกระบวนการทำงานที่มุ่งเน้นในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ มีการบริหารงานที่ใช้ทรัพยากร แรงงาน และเวลาอย่างคุ้มค่า มีขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการกำหนดอัตราค่าจ้างภายในหน่วยงาน และมีการใช้เทคโนโลยีต่างๆที่ทันสมัยเพื่อลด

3. ด้านการตอบสนอง พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี โดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการนำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในด้านการตอบสนอง ผู้บริหารรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาคม และแผนปฏิบัติงานของหน่วยงานได้มาจากความคิดเห็นของสมาชิกผู้บริหารบุคลากรส่วนใหญ่ให้การสนับสนุน มีการทำงานเป็นทีม และสามารถตอบสนองแก้ปัญหาข้อร้องเรียนอย่างทันที่

4. ด้านการรับผิดชอบ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี โดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการนำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

มาใช้ในด้านภาวะรับผิดชอบ มีการกำหนดทิศทางและแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีผู้บริหารที่สื่อสารและทำความเข้าใจในเรื่องของแผน ในการปฏิบัติงานบุคลากรจะทราบถึงดัชนีชี้วัด และวิธีการขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และมีการวางแผนสำรองในกรณีเกิดปัญหาความขัดแย้ง มีระบบให้บุคลากรตระหนักในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและหน้าที่ต่อสังคม

5. ด้านความโปร่งใส พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี โดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการนำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในด้านความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีมีระบบการคัดเลือกบุคคลที่โปร่งใส มีระบบบริหารการเงินและพัสดุที่รัดกุม มีการกระจายข้อมูลข่าวสารขององค์กรอย่างเปิดเผย มีระบบการตรวจสอบการทำงานในหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพสูง และมีระบบที่รองรับการตรวจสอบจากภายนอก ที่เน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมในการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ

6. ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี โดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการนำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในด้านการมีส่วนร่วม มีการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม พร้อมทั้งนำมาปรับปรุงการทำงานเมื่อได้รับข้อเสนอแนะ มีการประชาสัมพันธ์ ทำงานเป็นทีม และสร้างเครือข่ายในการทำงาน บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับนโยบายและแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ มีการใช้กระบวนการตัดสินใจโดยใช้เสียงส่วนใหญ่ ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการ รับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา หรือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทางร่วมกันแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมในกระบวนการพัฒนา

7. ด้านการกระจายอำนาจ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี โดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการนำการบริหารงานตามหลักธรร

มาภิบาลมาใช้ในด้านการกระจายอำนาจ มีการเปิดโอกาสให้ปรับเปลี่ยนแผนงานได้โดยง่าย เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทุกหน่วยงานมีอิสระในการบริหารจัดการและหารายได้ของตนเอง มีการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจให้แก่เพื่อนร่วมงานในการบริหารอย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการ และมีการปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีขององค์กร

8. ด้านนิติธรรม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี โดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการนำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในด้านนิติธรรม มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการกำหนดภาระหน้าที่หรือขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยงาน มีการออกกฎ ระเบียบต่างๆของหน่วยงานที่สอดคล้องกับอำนาจตามกฎหมาย ยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน กล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง และส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติราชการทำหน้าที่ โดยมีการคำนึงถึงกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

9. ด้านความเสมอภาค พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี โดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีการนำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในด้านความเสมอภาค ผู้บริหารส่งเสริมการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้รับการปฏิบัติและได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกัน มีการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อเอื้อต่อการให้บริการแก่ผู้รับบริการทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค มีการควบคุมติดตามและตรวจสอบการให้บริการเพื่อให้เกิดความเสมอภาคเป็นธรรมและเท่าเทียม มีการใช้ระบบสัญญาจ้างงานกับบุคลากรอย่างเป็นธรรมและชัดเจน และสามารถที่จะร้องทุกข์ต่อกรรมการอุทธรณ์ร้องทุกข์ได้ เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา

**ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบล
อินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี**

องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีพบปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (1) ปัญหาและอุปสรรคด้านนิติธรรม ผู้บริหารยังขาดแรงจูงใจให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ปัญหาและอุปสรรคด้านคุณธรรม ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรียังขาดการส่งเสริมให้บุคลากรส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและประชาชนทั่วไป รวมถึงการดำเนินงานที่ยังขาดความเสมอภาคและเป็นธรรมต่อคนในองค์กร ทั้งด้านการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรในหน่วยงานที่ยังไม่ครอบคลุมทั้งองค์กร ทำให้บุคลากรในองค์กรยังไม่ตระหนักและยังขาดความเข้าใจของการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและประชาชนทั่วไป (3) ปัญหาและอุปสรรคด้านประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วม ยังมีความอคติต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและไม่ใช้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน และทราบถึงการดำเนินงานต่างๆ แต่พบว่าประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมมากนักและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุอาจจะมาจากเรื่องการเมือง การแบ่งฝ่ายทางการเมืองก็เป็นสาเหตุหนึ่งในการมีส่วนร่วมในชุมชนในด้านต่างๆ

**แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบล
อินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี**

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ด้วยการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก ผลการศึกษา มีดังนี้ 1) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีทุกคน ทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียม และเป็นธรรม มีการให้รางวัล มีการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในองค์กร เพื่อทุกคน ทุกฝ่ายใน

หน่วยงานมีการปฏิบัติหน้าที่ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ตรงต่อเวลา และส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน จัดให้มีการฝึกอบรมในหน่วยงานเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้หน่วยงาน และบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรีต้องสามารถตรวจสอบได้ ทุกขั้นตอน ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบ ไม่ว่าจะเป็น การปฏิบัติงาน การจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ ต้องมีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อได้รับความไว้วางใจจากประชาชน และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอื่นๆ นำมาเปรียบเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อจะได้ทราบประเด็นปัญหาสำคัญที่คล้ายกัน และจะนำไปเป็นข้อสรุปในการแก้ไขขั้นตอนต่อไป

2. ควรมีการศึกษาถึงประเด็นความคิดเห็นของประชาชน และผู้นำที่มีการประสานงานหรือใกล้ชิดต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นๆ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด

3. ควรศึกษาความต้องการของประชาชนในเขตปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสิงห์บุรี ที่อาจจะเป็นปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และนำข้อสนเทศที่ได้จากการศึกษาเป็นข้อมูลทางวิชาการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

ฉันทนา บรรพศิริโชติ. (2543). การพัฒนาและความขัดแย้ง :
ทางเลือกบนเส้นทาง

ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก.

ทวี พันธวาสิฎฐ. (2557). การปกครองท้องถิ่น. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
    มหาสารคาม

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และคณะ. (2544). การสร้างธรรมาภิบาล
(Good Governance)

ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ประติษฐ์ อุคำ. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
เทศบาล ตำบล

นิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร. สารนิพนธ์.

ปริญญารัฐ-

ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น
มหาวิทยาลัย

ราชภัฏชัยภูมิ.

ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2546). **ธรรมรัฐ-ธรรมราชา**. กรุงเทพฯ :

โครงการตำราคณะอักษร-

ศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรชัย เทพปัญญา และคณะ. (2557). **การปกครองท้องถิ่น**

เปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : โรง-

พิมพ์ความสัมพันธ์พาณิชย

พรธนปพร โศกแปะ. (2556). **การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล**
ขององค์กรปกครอง

**ส่วนท้องถิ่น อำเภอหนองกรุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์.
ปริญญา**

รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

**พระจรรณ อีรปัญญา. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหาร**

ส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์.

วิทยานิพนธ์.ปริญญา

พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์

ราชวิทยาลัย

**มนฤดี งามสมโสด. (2547). แนวคิดธรรมาภิบาลในรัฐวิสาหกิจไทย
ศึกษาจากความ**

คิดเห็นของพนักงานการรถไฟขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย.

กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

**รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : ธรรม
สาร.**

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2539). องค์การและการจัดการ.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา

พานิช.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2553). การบริหาร. กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช.

**สัญญา ชาวไร่. (2546). การศึกษาการรับรู้การบริหารจัดการโดยใช้
หลักธรรมาภิบาลของ**

**ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจังหวัด**

**ร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขา
บริหารการศึกษา.**

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

แสงไทย พวงพอก. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงาน
ก่อนและหลังการใช้

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการบริหารส่วนตำบลด้านช่าง
อำเภอบัวใหญ่

จังหวัดนครราชสีมา. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐ
ประศาสนศาสตร์

มหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น